

การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

The Development of Individual Indicators for the Performance Evaluation
of the Secondary School Teachers, under the Office of the Basic
Education Commission

ไพยม จันทร์น้อย *

Payom Junnoi

ดร.สมบัติ คชสิทธิ์**

Dr.Sombat Kotchasit

ดร.ช่อเพชร เบ้าเงิน***

Dr.Chopetch Boutngern

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาระงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน 2) พัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) สร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยนี้มีรูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาภาระงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ นำมาสังเคราะห์เป็นภาระงานของครู กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 384 คน ได้มาโดยคำนวณตามตารางของเครซีและมอร์แกน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เทคนิคเดลฟาย ในการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ขั้นตอนที่ 3

* นักศึกษาลัทธิศรัทธาธรรมศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

** รองศาสตราจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

สร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดประชุมปฏิบัติการของคณะครู จำนวน 50 คน ร่วมกันสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพของแต่ละตัวชี้วัด โดยนำเกณฑ์แต่ละตัวชี้วัดที่คณะครูสร้างขึ้นนำมาเสนอในที่ประชุมเพื่อร่วมกันวิพากษ์เกณฑ์ระดับคุณภาพ และมีการปรับแก้จนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1. ภาระงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบงานหลัก ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 26 ภาระงาน 2) องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ภาระงาน 3) องค์ประกอบด้านงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย มี 17 ภาระงาน 2. การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 37 ตัวชี้วัด 2) องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ตัวชี้วัด 3) องค์ประกอบด้านงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย มี 11 ตัวชี้วัด 3. การสร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เกณฑ์ระดับคุณภาพกำหนดได้ 3 ระดับดังนี้ ระดับ 3 ระดับคุณภาพร้อยละ 90 ขึ้นไป หมายถึงดีเด่น ผลการประเมินเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง ระดับ 2 ระดับคุณภาพร้อยละ 60 – 89 หมายถึง เป็นที่ยอมรับได้ผลการประเมินเป็นที่พอใจตามมาตรฐาน ระดับ 1 ระดับคุณภาพต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึงต้องปรับปรุงผลการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานมาก และยังไม่เป็นที่พอใจ ส่วนการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ระดับคุณภาพ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกเกณฑ์ระดับคุณภาพ

คำสำคัญ: การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคล / การประเมินผลการปฏิบัติงาน / ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the tasks of the secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission, 2) to develop individual key performance indicators to evaluate the performance of secondary school criteria teachers under the Office of the Basic Education Commission, and 3) to establish the measurement for individual key performance indicators to evaluate the performance of secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission. This research used a mixed methodology and was divided into three phases as follows: Phase 1: The study of the tasks of the secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission was done by studying related literatures and theories and experts interviewing. The teachers' tasks were then derived from synthesizing the data. The research sample was 384 secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission in the academic year 2556 (B.E.) calculated from the table of Krejcie and Morgan and selected by simple random sampling technique. The research instrument for collecting data was a 5-level Likert scale questionnaire with the index of item objective congruence of 0.93. The data were analyzed by mean and standard deviation. Phase 2: The development of individual key performance indicator to evaluate the performance of secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission was done by using a Delphi technique with 21 experts selected by purposive sampling method. The

research instrument for collecting data was a 5-level Likert scale questionnaire with the index of item objective congruence of 0.94. The data were analyzed by median and the inter quartile range. Phase 3: The establishment of the measurement criteria for individual key performance indicators to evaluate the performance of secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission was done by setting a teacher workshop with 50 teachers to establish quality measurement for each indicator. The quality measurement of each indicator proposed by the teachers was criticized and adjusted until getting approval from all teachers. The research findings were as follows: 1. The tasks of secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission consisted of three main factors: 1) factors of teaching, with 26 tasks, 2) factors of consultant teachers with 18 tasks, and 3) other factors as assigned with 17 tasks. 2. The development of individual key performance indicators to evaluate the performance of school teachers under the Office of the Basic Education Commission was that: 1) the factors of teaching had 37 indicators, 2) the factor of consultant teachers had 18 indicators, and 3) the other assigned factors had 11 indicators. 3. The establishment of the measurement criterion of individual key performance indicators to evaluate the performance of secondary school teachers under the Office of the Basic Education Commission was that the quality measurement had 3 levels as follows: level 3 had a quality level of greater than 90 percent, which means excellent and satisfied evaluation, level 2 had a quality level from 60-80 percent, which means acceptable and satisfied evaluation, and level 1 had a quality level of lower than 60 percent, which means need of improvement, below standard and dissatisfaction. The quality of measurement had the index of item objective congruence of greater than 0.5 in every quality level.

Keywords: Development of Individual Indicators / Performance Evaluation / Secondary School Teachers / under the Office of the Basic Education Commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรสมัยใหม่ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนถือว่าทรัพยากรบุคคลเป็นทรัพย์สิน (Asset) และมีสภาพเป็น “ทุน” (Human Capital) ขององค์กรนั้น ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารและการสร้างคุณค่า (Value Creation) ให้กับองค์กรผลการศึกษาในต่างประเทศระบุว่าร้อยละ 85 ของผลประกอบการขององค์กรนั้นเกิดจาก “ทุนมนุษย์” อย่างไรก็ตามทรัพยากรบุคคลถือเป็นสิ่งที่เข้าใจและบริหารได้ยากที่สุดตลอดจนวัดและประเมินได้ยากที่สุดในกระบวนการบริหารทั้งหมดด้วยจึงมีคำกล่าวที่ว่า “หากไม่สามารถวัดประเมินทรัพยากรบุคคลได้ก็จะไม่สามารถบริหารทรัพยากรบุคคลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรได้”

การประเมินผลการปฏิบัติงานนับเป็นเครื่องมือหรือองค์ประกอบหนึ่งในกระบวนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่องค์ประกอบต่างๆมีความเชื่อมโยงและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งยังมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนงานขององค์กรซึ่งการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้นมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาทราบจุดเด่นจุดด้อยระดับขีดความสามารถและศักยภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน แต่ละคนองค์กรจะได้

ฝึกอบรมปรับปรุงแก้ไขจุดด้อยและพัฒนาจุดเด่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้บุคลากรมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้กว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ประการประเมินผลการปฏิบัติงานสอดคล้องกับการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management – RBM) เป็นระบบการบริหารงานที่ให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นหลัก มีการใช้ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานเพื่อวัดผลงานอย่างเป็นรูปธรรมต่างกับการบริหารราชการแบบดั้งเดิมที่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรนำเข้าและกระบวนการทำงาน

อย่างไรก็ตามการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำมาประกอบในการให้เลื่อนขั้นเงินเดือนนั้น ส่วนใหญ่ผู้บริหารใช้ความชอบเป็นฐานในการพิจารณา ไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจนตอบคำถามไม่ได้ และเป็นปัญหาในทางปฏิบัติเกือบทุกโรงเรียน คนที่ได้รับความดีความชอบ 2 ขั้นในปีนั้นถือว่าตนเองได้รับความเป็นธรรม ส่วนคนที่ไม่ได้ก็หาว่าไม่ได้รับความดีความชอบ บางกรณีถึงกับมีการฟ้องร้องศาลปกครอง

ผู้วิจัยทราบปัญหานี้เป็นอย่างดีเพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงาน จึงมีแนวความคิดว่าในการบริหารงานบุคคลควรจะมีตัวชี้วัดระดับบุคคลเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของครู นำผลการประเมินมาประกอบในการพิจารณาความดีความชอบเลื่อนขั้นเงินเดือน หรือเพื่อเลื่อนวิทยฐานะตามมาตรา 54 และมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และมีความคิดว่าถ้าผู้บริหารสามารถสร้างตัวชี้วัดระดับบุคคลเพื่อนำมาประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ก็สามารถตอบคำถามในเรื่องความไม่เป็นธรรมได้เป็นอย่างดีและส่งผลให้บุคลากรมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาระงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1 ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 110,755 คน ในปีการศึกษา 2556 เพื่อตอบแบบสอบถามในการได้มาซึ่งภาระงานของครู
 - 1.2 ผู้เชี่ยวชาญ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) จำนวน 21 คน
 - 1.3 ครูประจำการ จำนวน 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

ข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 384 คน ในปีการศึกษา 2556 เพื่อตอบแบบสอบถามในการได้มาซึ่งภาระงานของครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกรอบภาระงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาระงานของครู

1.2 สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured Interview)

1.3 นำผลจากการสัมภาษณ์มาจัดเป็นองค์ประกอบหลัก

1.4 สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.5 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) เพื่อพิจารณาคัดเลือกเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

1.6 นำแบบสอบถามไปให้ข้าราชการครูที่มีอายุราชการไม่น้อยกว่า 5 ปีตอบแบบสอบถาม

1.7 วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไปมากำหนดเป็นภาระงานของครู

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นขั้นตอนการวิจัยคุณภาพ โดยใช้เทคนิค เดลฟาย (Delphi Techniques) ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 ผู้วิจัยนำภาระงานที่สังเคราะห์ได้จากขั้นตอนที่ 1 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 61 ภาระงาน โดยแยกตามองค์ประกอบได้ดังนี้ 1) งานการจัดการเรียนการสอน มี 26 ภาระงาน 2) งานที่ครูปรึกษา มี 18 ภาระงาน 3) งานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 17 ภาระงาน มาสร้างเป็นตัวชี้วัด นำตัวชี้วัดมาสร้างเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และมีข้อคำถามปลายเปิด นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบนี้ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป) เลือกตัวชี้วัดที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป และมีความสอดคล้องระดับปานกลางขึ้นไป (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) มากำหนดเป็นตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเอาเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94 ก่อนนำไปใช้เทคนิคเดลฟายในรอบที่ 2

ขั้นตอนที่ 2.2 นำแบบสอบถามที่ได้จากที่ 2.1 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้วแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบในรอบที่ 2 วิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

2.2.2 รวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- สร้างแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล และรายกลุ่มจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 2 เพื่อให้

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาทบทวนคำตอบทั้งของตนเองและกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง หากมีข้อคิดเห็นที่ไม่ตรงกันกับกลุ่มก็สามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบได้ หรือหากยืนยันคำตอบเดิมก็สามารถให้เหตุผลประกอบได้

- นำผลการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องระดับปานกลางขึ้นไป (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50) กำหนดเป็นตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพ ผู้วิจัยนำตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาดำเนินการสร้างเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 3.1 ผู้วิจัยนำตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 มาจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยให้ครู จำนวน 50 คน ร่วมกันสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพของแต่ละตัวชี้วัด นำเสนอในที่ประชุมเพื่อร่วมกันวิพากษ์เกณฑ์ระดับคุณภาพ และมีการปรับแก้จนเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3.2 นำเกณฑ์ระดับคุณภาพของแต่ละตัวชี้วัดมาตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ระดับคุณภาพ ทั้งความถูกต้องด้านเนื้อหา (Content validity) และด้านภาษาที่ใช้ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาคัดเลือกเอาเฉพาะเกณฑ์ระดับคุณภาพของแต่ละตัวชี้วัดที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้ตอบแบบสอบถาม โดยทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามครบ 100%
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Techniques) โดยส่งทางไปรษณีย์ และด้วยตนเอง จากผู้เชี่ยวชาญ 21 คน มีการติดตามแบบสอบถามเป็นระยะๆ จำนวน 3 รอบ
3. ผู้วิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยให้ครู จำนวน 50 คนร่วมกันสร้างเกณฑ์ระดับคุณภาพแต่ละตัวชี้วัดระดับบุคคลของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็นภาระงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ
2. แบบสอบถามการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมของตัวชี้วัด ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range)
3. เกณฑ์ระดับคุณภาพตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (IOC) ผู้วิจัยคัดเลือกเกณฑ์ระดับคุณภาพที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ภาระงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาภาระงานของครู พบว่าภาระงานของครู มี 3 องค์ประกอบงานหลัก 61 ภาระงาน คือ องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 26 ภาระงาน องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ภาระงาน องค์ประกอบด้านงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 17 ภาระงาน รายละเอียดดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 26 ภาระงาน ประกอบด้วย (1) การวิเคราะห์หลักสูตร (2) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ (3) การกำหนดกรอบการสอน (4) การกำหนดกรอบการวัดผลประเมินผล (5) การเขียนแผนการเรียนรู้ (6) การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล (7) การสอนตามตารางสอน (8) การบันทึกผลหลังการสอน (9) การสอนแทน (10) การสอนซ่อมเสริมนักเรียน (11) การฝึกซ้อมทักษะทางวิชาการของนักเรียน (12) การผลิตสื่อการเรียนการสอน (13) การจัดหาสื่อการเรียนการสอน (14) การวางแผนการประเมินการเรียนรู้ (15) การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล (16) การจัดทำเครื่องมือการประเมินผล (17) การประเมินผลผู้เรียนตามรายวิชา (18) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (19) การประเมินการอ่านการคิดวิเคราะห์การเขียนของนักเรียน (20) การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (21) การวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน (22) การคิดค้นนวัตกรรมการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน (23) การวิจัยในชั้นเรียน (24) การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (25) การตรวจการบ้านนักเรียน (26) การวิเคราะห์ข้อสอบ 2) องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษามี 18 ภาระงาน ประกอบด้วย (1) การดูแลความสะอาดห้องเรียน (2) การจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายเป็นบุคคล (3) การประสานผู้ปกครอง (4) การให้คำปรึกษานักเรียน (5) การแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน (6) การจัดทำระเบียบสมสนักเรียน (7) การโฮมรูมนักเรียน (8) การร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง (9) การจัดบรรยากาศห้องเรียน (10) การตรวจสอบการมาเรียนของนักเรียน (11) การอบรมนักเรียน (12) การประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) (13) การติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนและมาสาย (14) การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (15) การดูแลนักเรียนตามเวรประจำวัน (16) การคัดกรองนักเรียน (17) การเยี่ยมบ้าน (18) การส่งต่อ 3) องค์ประกอบด้านงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 17 ภาระงาน ประกอบด้วย (1) การอยู่เวรยามราชการ (2) การอยู่เวรประจำวัน (3) งานสารบรรณ (4) งานสารสนเทศ (5) งานพัสดุ (6) งานการเงิน บัญชี (7) งานแผนงาน (8) งานประกันคุณภาพการศึกษา (9) งานทะเบียนวัดผล (10) งานประชาสัมพันธ์ (11) งานที่ภาครัฐและเอกชนขอความร่วมมือ (12) การร่วมประชุมประจำเดือน (13) การร่วมกิจกรรมกับชุมชน (14) การเข้าร่วมร่วมพิธีวันสำคัญทางศาสนา (15) การร่วมกิจกรรมพิธีวันสำคัญสถาบันพระมหากษัตริย์ (16) การร่วมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย (17) การร่วมกิจกรรมงานประเพณีไทย

2. พัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ภาระงานของครูมี 3 องค์ประกอบงานหลัก 66 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 37 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานพิเศษอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 11 ตัวชี้วัด รายละเอียดดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน (1) ระดับคุณภาพของการวิเคราะห์หลักสูตร (2) ระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (3) จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ (4) จำนวนรายวิชาที่มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล (5) จำนวนคาบสอน (6) จำนวนนักเรียนที่สอน (7) จำนวนระดับชั้นที่สอน (8) จำนวนรายวิชาที่สอน (9) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการสอน (10) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการแก้ปัญหา

จากผลการวิเคราะห์ผู้เรียน (11) ร้อยละของการเข้าสอนและออกตรงเวลา (12) ร้อยละของการบันทึกหลังสอน (13) ร้อยละของการนำบันทึกหลังสอนไปแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอน (14) จำนวนคาบสอนแทน (15) จำนวนคาบที่สอนซ่อม/เสริมนักเรียน (16) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อม/เสริม (17) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการฝึกซ้อมทักษะเพื่อเข้าแข่งขัน (18) จำนวนครั้งที่ทำการฝึกซ้อมทักษะนักเรียน (19) จำนวนประเภทที่ทำการฝึกซ้อมทักษะนักเรียน (20) จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการแข่งขันทักษะของนักเรียน (21) จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่ผลิต (22) ระดับคุณภาพของสื่อการเรียนการสอน (23) จำนวนสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำ (24) ระดับคุณภาพของการวัดผลประเมินผลนักเรียน (25) ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (O-Net) ที่เพิ่มขึ้น (26) ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละรายวิชาที่สูงกว่าระดับ 2 ขึ้นไป (27) ร้อยละของข้อสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ (28) จำนวนรายวิชาที่มีการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของนักเรียน (29) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาจากการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ (30) จำนวนรายวิชาที่มีการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอน (31) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการตรวจชิ้นงาน (32) จำนวนนวัตกรรมที่คิดค้นเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียน (33) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาจากนวัตกรรมที่คิดค้น (34) จำนวนโครงการที่รับผิดชอบ (35) จำนวนเรื่องงานวิจัยในชั้นเรียน (36) จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (37) จำนวนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอนหรือรับผิดชอบ 2) องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา (1) ระดับคุณภาพของการจัดบรรยากาศห้องเรียน (2) จำนวนรางวัลที่ได้รับจากการประกวดห้องเรียน (3) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการจัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายเป็นบุคคล (4) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษา (5) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการแก้ไขพฤติกรรม (6) ร้อยละของนักเรียนที่จัดทำระเบียบสะสม (7) จำนวนครั้งของการโฮมรูม (8) จำนวนครั้งของการเข้าร่วมพิธีหน้าเสาธง (9) จำนวนครั้งของการตรวจเช็คการมาเรียนของนักเรียน (10) จำนวนครั้งของการส่งผลตรวจเช็คการมาเรียนของนักเรียนทันเวลา (11) จำนวนครั้งของการอบรมนักเรียนประจำสัปดาห์ (12) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการประเมิน SDQ (13) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการติดตามจากการขาดเรียน (14) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการติดตามจากการมาสาย (15) จำนวนครั้งในการประชุมผู้ปกครองระดับชั้นเรียน (16) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการคัดกรอง (17) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน (18) ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากการเยี่ยมบ้าน 3) องค์ประกอบด้านงานพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย (1) ร้อยละของการอยู่เวรยามราชการ (2) จำนวนครั้งของการอยู่เวรประจำวัน (3) ระดับคุณภาพของการอยู่เวรยามราชการและเวรประจำวัน (4) ร้อยละของการให้ความร่วมมือในงานพิเศษอื่น ๆ (5) ร้อยละของการส่งงานพิเศษอื่น ๆ ตรงตามกำหนด (6) จำนวนครั้งของการเข้าร่วมประชุมประจำเดือน (7) ร้อยละของการเข้าประชุมตรงเวลา (8) จำนวนครั้งของการพานักเรียนเข้าร่วมพิธีสำคัญทางศาสนาและพระมหากษัตริย์ (10) จำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย (11) จำนวนครั้งของการพานักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมงานประเพณีไทย

3. สร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าเกณฑ์ระดับคุณภาพกำหนดได้ 3 ระดับดังนี้ ระดับ 3 ระดับคุณภาพร้อยละ 90 ขึ้นไป หมายถึงดีเด่น ผลการประเมินเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง ระดับ 2 ระดับคุณภาพร้อยละ 60 – 89 หมายถึง เป็นที่ยอมรับได้ผลการประเมินเป็นที่พอใจตามมาตรฐาน ระดับ 1 ระดับคุณภาพต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึงต้องปรับปรุงผลการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานมาก และยังไม่เป็นที่พอใจ ส่วนการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ระดับคุณภาพ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกเกณฑ์ระดับคุณภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ศึกษาภาระงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาระงานหลักของครูมี 3 ด้าน คือ 1. ด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 26 ภาระงาน 2. ด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ภาระงาน 3. ด้านงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 17 ภาระงาน ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดภาระงานของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่กำหนดภาระงานของครู เกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน โดยให้ครูสอนปฏิบัติการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เรียน และสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของการประเมินภายนอก รอบสาม 2554 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนดหน้าที่ของครู ปฏิบัติหน้าที่หลักเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์หลักสูตรและการเตรียมการสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา พัฒนาตนเองและวิชาชีพ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน หรือสถานประกอบการเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน การบริการสังคมทางวิชาการ ทำนุบำรุง ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และประเมินพัฒนาการของผู้เรียน เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้เพราะว่าโรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งเหมือนกับองค์กรทั่วไปที่มีภาระงานในเรื่องของงานธุรการ งานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ งานแผนงาน งานบุคคล ซึ่งไม่ใช่มีแต่เฉพาะงานสอนอย่างเดียว นอกจากนี้มีภาระงานตามกฎหมายกำหนดให้โรงเรียนต้องปฏิบัติ เช่นงานประกันคุณภาพ งานควบคุมภายใน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่กำหนดภาระงานของครูไว้ 3 ภาระงาน คือ 1) สอนตามตารางสอน 2) ภาระงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการเรียนการสอน หมายถึงการปฏิบัติงานที่ไม่ใช่การปฏิบัติตามตารางสอน แต่เป็นงานที่จะต้องให้ครูปฏิบัติ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ 3) ภาระงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ภาระงานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาด้านต่างๆ เพื่อส่งผลคุณภาพผู้เรียน เช่น งานการเงิน บัญชี งานธุรการ งานทะเบียน และวัดผล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภาระงานหลักของครู คือ งานการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ครูจึงจำเป็นต้องต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้ทันยุคสมัย มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มอ่อน จัดสอนเสริมนักเรียนกลุ่มอ่อน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการสอน คิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆที่เข้ามาแก้ปัญหาการเรียน วัดผลประเมินผู้เรียนให้สอดคล้องกับการทดสอบ PISA และ O-NET นอกจากนี้ครูต้องมีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนสูงขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. ผลการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ภาระงานของครูมี 3 องค์ประกอบงานหลัก 66 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานจัดการเรียนการสอน มี 37 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานครูที่ปรึกษา มี 18 ตัวชี้วัด องค์ประกอบด้านงานพิเศษอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย มี 11 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับวันเพ็ญ ผ่องกาย (2549, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา. การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพ

การศึกษาของบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ได้ตัวบ่งชี้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 84 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับวีระยุทธ์ ขาตะกาญจน์ (2546, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ชี้วัดสถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด พร้อมทั้งประเมินประสิทธิภาพของตัวบ่งชี้และเกณฑ์ชี้วัดดังกล่าว ผลการวิจัยปรากฏดังต่อไปนี้ (1) ตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด แต่ละระดับประกอบด้วยปัจจัยหลักแหล่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาทั้งหมด 17 ปัจจัย (2) จำนวนตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด เท่ากับ 63, 60, 60 และ 58 ตัวบ่งชี้ ตามลำดับ ซึ่งทุกระดับได้มีตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาร่วมอยู่ 27 ตัวบ่งชี้ (3) เกณฑ์ชี้วัดสถานภาพทางการศึกษาของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้กำหนดไว้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง สอดคล้องกับแคลวิน ไกรเดอร์ (1961) ได้เสนอแนะวิธีวัดอัตราการทำงานของครูในโรงเรียนที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลแห่งการประชุมแห่งชาติครั้งที่ 13 เกี่ยวกับการฝึกหัดครู และมาตรฐานวิชาชีพ (The Thirteenth Annual National Conference on Teacher Education and Professional Standard) ได้ลงเผยแพร่ในวารสารประจำปี มีสาระสำคัญว่า ในการวัดอัตราการทำงานของครู ควรจะพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ (1) ขนาดของชั้นเรียนโดยเฉลี่ย (2) อัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียน (3) จำนวนชั้นเรียนที่เปิดสอนต่อวัน (4) จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่สอน (5) จำนวนวิชาต่างๆ ที่ทำการสอน (6) จำนวนชั่วโมงเรียนทั้งหมด (7) เวลาที่ใช้ในการบริหาร ธุรการ แนะนำ กิจกรรมเสริมหลักสูตร เกณฑ์ในการวัดเหล่านี้ไม่รวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้เสนอแนะเกี่ยวกับอัตราการทำงานของครูที่เหมาะสมในโรงเรียนมัธยมศึกษา อัตราสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 23 ชั่วโมง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอนเฉลี่ยสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง 59 นาที และงานเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เฉลี่ยสัปดาห์ละ 11 ชั่วโมง 55 นาที

ทั้งนี้เพราะว่าตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นจากภาระงานของครูที่มีการปฏิบัติงานอยู่จริงในโรงเรียน กำหนดองค์ประกอบด้านงานการจัดการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านงานที่ปรึกษา และองค์ประกอบด้านงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย มีการกำหนดกลุ่มค่าตัวชี้วัดเป็น จำนวน ร้อยละ และระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ วสิษฐ์ พรหมบุตร และเจริญสิน เลิศมหกิจ (2553, หน้า 27-42) สอดคล้องกับ อาภรณ์ ภูวพิทยพันธ์ (2554, หน้า 18-34) กล่าวว่า การกำหนดตัวชี้วัดผลงานให้นำภาระงานมากำหนดเป็นตัวชี้วัด ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ กำหนดกลุ่มค่าตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ เช่น ร้อยละ (Percentage) อัตราส่วน (Ratio) สัดส่วน (Proportion) อัตรา (Rate) จำนวน (Number) ค่าเฉลี่ย (Average) กลุ่มค่าตัวชี้วัดในเชิงคุณภาพ เช่น ระดับ (Level) ลำดับ (Rank) ระดับความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของงาน (Milestone) นอกจากนี้ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดตัวชี้วัดที่ครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและข้อมูลป้อนกลับ พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับพรเทพ ฐิ์แผน (2546, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลวิจัยสรุปดังนี้ 1) รูปแบบของระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยโครงสร้างหลัก 4 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและข้อมูลป้อนกลับ 2) องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ของการ

ประเมิน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน เครื่องมือและเอกสารประกอบการประเมิน ผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน 3) องค์ประกอบด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การวางแผนผลการประเมินการประเมินผล การปฏิบัติงาน การสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินผลการปฏิบัติงาน การเก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผลการปฏิบัติงานโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 4) องค์ประกอบด้านผลผลิต (Output) คือ บันทึกสรุปผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ทั้งคณะ 5) องค์ประกอบด้านข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย ข้อมูลป้อนกลับสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อมูลป้อนกลับสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 6) จากการนำระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้จริง

อย่างไรก็ตามรัฐบาลเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาจึงได้จัดสรรงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการมากที่สุด แต่ผลออกมาเป็นที่พอใจของภาคส่วนสังคม ทั้งในเวทีระดับประเทศ และเวทีระดับนานาชาติ เช่น ผลคะแนน O-NET ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย PISA ยังอยู่ในระดับท้าย ๆ ของกลุ่มประเทศสมาชิก หลายคนเคยกล่าวไว้ว่าการบริหารคน ถ้าวัดไม่ได้ก็จะบริหารไม่ได้ เพราะการวัดประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลนั้นสามารถนำผลการประเมินมาพัฒนาคนในจุดอ่อนที่พบ ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ถ้านำไปใช้อย่างจริงจังในทุกโรงเรียน น่าจะยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้สูงขึ้นได้

3. ผลการสร้างเกณฑ์ตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าเกณฑ์ระดับคุณภาพกำหนดได้ 3 ระดับ คือ ระดับ 3 หมายถึงดีเด่น ระดับ 2 หมายถึง เป็นที่ยอมรับได้ ระดับ 1 หมายถึงต้องปรับปรุง ส่วนการตรวจสอบคุณภาพของเกณฑ์ระดับคุณภาพ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ทุกเกณฑ์ระดับคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับวิธียุทธ ชาติกาญจน์ (2546 , บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้และเกณฑ์ชี้วัดสถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ผลการวิจัยปรากฏเกณฑ์ชี้วัดสถานภาพทางการศึกษาของหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ได้กำหนดไว้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง และสอดคล้องกับนริศ จัปจิตต์ (2555) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดดุลยภาพแห่งความสำเร็จ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดดุลยภาพแห่งความสำเร็จ (Balanced Scorecard) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัย พบว่า เกณฑ์ระดับคุณภาพของตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวคิดดุลยภาพแห่งความสำเร็จ ทั้งหมด 60 ตัวชี้วัด มีค่า IOC สูงกว่า 0.5 ทุกเกณฑ์ระดับคุณภาพ

ทั้งนี้เพราะการสร้างเกณฑ์ของตัวชี้วัดต้องมีระดับของเกณฑ์ เพื่อทราบถึงระดับคุณภาพของผู้ถูกประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่กำหนดเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของครูไว้ 3 ระดับ คือ ระดับ 3 ระดับคุณภาพร้อยละ 90 ขึ้นไป หมายถึงดีเด่น ผลการประเมินเป็นที่พอใจอย่างยิ่ง ระดับ 2 ระดับคุณภาพร้อยละ 60 – 89 หมายถึง เป็นที่ยอมรับได้ผลการประเมินเป็นที่พอใจตามมาตรฐาน ระดับ 1 ระดับคุณภาพต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง ต้องปรับปรุงผลการประเมินต่ำกว่ามาตรฐานมาก และยังไม่เป็นที่พอใจ ส่วนการนำเกณฑ์ระดับคุณภาพไปใช้ ให้แต่ละโรงเรียนสามารถปรับค่าตัวเลขของเกณฑ์ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน เพราะแต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกัน เช่น บางโรงเรียน

ครูขาด จึงทำให้คาบสอนมาก บางโรงเรียนครูเกินก็ทำให้คาบสอนน้อย เป็นต้น เช่นจำนวนคาบสอน จำนวนรายวิชาที่สอน จำนวนระดับชั้นที่สอน

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป และข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) นำผลการศึกษาระงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาไปกำหนดภาระงานของครูให้ชัดเจน มีการพรรณนางานให้ครอบคลุมตามภาระงานทุกด้าน จัดครูรับผิดชอบตามภาระงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ความถนัด อย่างเป็นธรรม

2) นำตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู โดยมีการปรับเกณฑ์ตามความเหมาะสมกับโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยภาระงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ควรมีการวิจัยการพัฒนาตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) ควรกำหนดตำแหน่ง ครู ตามมาตรา 38 ข แห่งพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียน เพื่อรับผิดชอบงานธุรการ งานการเงิน งานบัญชี งานพัสดุ และงานอื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน เพื่อที่ครูจะได้รับผิดชอบในการสอนอย่างเต็มที่

2) นำตัวชี้วัดระดับบุคคลในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปใช้ในการประเมินวิทยฐานะ และการประเมินคงสภาพของวิทยฐานะ การประเมินผลเพื่อประกอบการตอบประกอบวิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- นริศ จัปจิตต์ (2555). การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดคุณภาพแห่งความสำเร็จ สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- พรเทพ ฐิณ. (2546). การพัฒนาระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ ผ่องกาย. (2549). การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วสิษฐ์ พรหมบุตร และ เจริญสิน เลิศมหกจ. (2533). วิธีสร้างดัชนีชี้วัดระดับบุคคลที่ได้ผลจริง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. (2546). การพัฒนาตัวบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษาในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์.. (2554). PERFORMANCE INDICATORS PLs. กรุงเทพฯ: บ้านหนังสือโกสินทร์.
- Grieder, C. (1961). *Public School Administration*. New York : Ronald Press.